

<http://en.bbn.gov.pl/en/publications/national-security-quart/402,Kwartalnik-quotBezpieczenstwo-Narodowequot-322014-10-lat-w-UE.html>

2018-06-20, 20:55

Kwartalnik "Bezpieczeństwo Narodowe" 32/2014: 10 lat w UE

Oddajemy w ręce Czytelników wydanie specjalne kwartalnika „Bezpieczeństwo Narodowe”, który tym razem koncentruje się na zagadnieniach związanych z Unią Europejską w dziesięć lat po przystąpieniu do niej Polski. Publikację swoim wstępem opatrzył Prezydent RP Bronisław Komorowski. W numerze piszą Stanisław Koziej i Ryszarda Formuszewicz, Roman Kuźniar, Paweł Świeboda, Michał Kleiber, Paweł Kowal, Maciej Popowski, Krzysztof Miszczak, Andrzej Arendarski, Bogusław Sonik.

Przedmowa

Zbigniew Włosowicz - redaktor naczelny

Słowo wstępne

Bronisław Komorowski - Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

"O potrzebie nowej strategii bezpieczeństwa Unii Europejskiej"

Stanisław Koziej, Ryszarda Formuszewicz

Konflikt rosyjsko-ukraiński stał się wielkim sprawdzianem dla systemu bezpieczeństwa na obszarze euroatlantyckim. Radykalna zmiana sytuacji w Europie dobitnie unaoczniała dezaktualizację Europejskiej strategii bezpieczeństwa z 2003 r. W świetle zmienionych warunków międzynarodowych ponownego określenia wymaga misja UE w dziedzinie bezpieczeństwa, a szczególnie kierunki działań (strategia operacyjna) oraz zakres odpowiednich przygotowań (strategia preparacyjna), aby móc tę misję skutecznie realizować. W rezultacie narasta wśród państw członkowskich przekonanie o potrzebie refleksji strategicznej na temat roli UE w świecie z myślą o wzmocnieniu podmiotowości Unii Europejskiej w dziedzinie bezpieczeństwa, a w konsekwencji jej siły i wiarygodności w wymiarze wewnętrznym i zewnętrznym.

"Wzlot i upadek Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony"

Roman Kuźniar

Losy powołanej do życia w końcu lat 90. poprzedniego stulecia Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony są znakomitą ilustracją ewolucji ambicji międzynarodowych Unii Europejskiej. Po zakończeniu zimnej wojny Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG, „wspólny rynek”) rozwinęła się w Unię Europejską m.in. po to, aby silniej integrować większość państw starego kontynentu oraz aby skutecznie kształtować jej bliższe i dalsze otoczenie zgodnie z jej wartościami i interesami. Kryzys wszechogarniającej ambicji UE pod koniec pierwszej dekady naszego stulecia stał się równocześnie kryzysem nowo tworzonej ESDP (później CSDP). O ile Unia Europejska przetrwa zapewne obecny kryzys, choć największym stojącym przed nią wyzwaniem w przewidywalnej przyszłości będzie utrzymanie integracyjnego „stanu posiadania”, o tyle jej polityka bezpieczeństwa i obrony w przewidywalnej przyszłości nie stanie się tym, czym chciano, aby była w chwili jej narodzin. Pozostanie raczej świadectwem bolesnego fiaska ambicji uczynienia z UE „globalnego mocarstwa” oraz świadkiem zmierzchu międzynarodowej pozycji Europy.

"Ewolucja polskiego stanowiska w sprawie kształtu instytucjonalnego Unii Europejskiej"

Paweł Świeboda

Polskie stanowisko w sprawie kształtu instytucjonalnego Unii Europejskiej oraz metody integracji ulegało w pierwszej dekadzie członkostwa stałej ewolucji. Ze zwolennika metody „wspólnotowej”, Polska sukcesywnie stawała się państwem członkowskim dostrzegającym atrybuty metody „międzypaństwowej” i stosującym oba podejścia równolegle lub zamiennie. Tego rodzaju zmiana postawy była zarówno efektem doświadczeń wynikających z najważniejszych procesów negocjacyjnych, jak i zmieniającej się dynamiki samej Unii Europejskiej. Polską postawę charakteryzuje konstruktywny, chociaż niebezskrytyczny stosunek do instytucji europejskich oraz rosnąca zdolność koalicyjna. Wybór Donalda Tuska na stanowisko przewodniczącego Rady Europejskiej powinien tę tendencję utrwalić.

"Nauka i technologia na rzecz bezpieczeństwa państwa w polskich realiach"

Michał Kleiber

Poziom nauki i kompetencje technologiczne kluczowych instytucji i firm są istotnym elementem bezpieczeństwa państwa. Niezwykle ważne jest więc przemyślane skoordynowanie działalności całego krajowego sektora badań i innowacji z narodową strategią bezpieczeństwa. Szczególną rolę w ustalaniu priorytetów i finansowaniu badań naukowych w naszym kraju ma dzisiaj Unia Europejska. Dlatego specjalną uwagę należy zwrócić na politykę wspomaganą naszego udziału w wiodącym programie badawczym Unii, czyli w Horyzoncie 2020. Oferuje on wiele

możliwości wzmocnienia naszych instytucjonalnych kompetencji naukowo-badawczych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem, co w powiązaniu z już istniejącym, znaczącym potencjałem naszych ośrodków badawczych stanowi wielką szansę na trwałe wzmocnienie naszych zdolności w tym zakresie.

"Sztuka przekonywania. Polska a polityka wschodnia Unii Europejskiej w latach 2004-2014"

Paweł Kowal

Gdy dla każdego z państw Unii Europejskiej termin „polityka wschodnia” znaczy co innego, trudno o wspólne działanie, z drugiej strony jest jasne, że zjednoczona Europa jakąś politykę na Wschodzie prowadzić musi. Dopiero z perspektywy czasu widać, jak trudne było pogodzenie wszystkich europejskich racji w ramach Partnerstwa Wschodniego w 2008 r. Problem w tym, że to co było możliwe do osiągnięcia w jego ramach już osiągnięto. Najważniejszym celem okazały się podstawy prawne, które tworzą platformę do współpracy z europejskimi sąsiadami Unii – umowy stowarzyszeniowe i handlowe. Ponieważ początkowo błędnie oceniono rolę Rosji, inne kierunki Partnerstwa nie są obecnie możliwe do realizacji. Pewna epoka polityki wschodniej UE kończy się i nie ominie nas dyskusja o Partnerstwie Wschodnim nowej generacji, powiedzmy „2.0”.

"Transatlantyckie struktury bezpieczeństwa w obliczu kryzysu ukraińskiego"

Maciej Popowski

Aneksja Krymu przez Rosję w marcu 2014 r. naruszyła zasady normatywne rządzące społecznością międzynarodową. Pierwszy raz od zakończenia zimnej wojny granice w Europie zostały zmienione przy użyciu siły. Kryzys ukraiński spowodował wzrost poczucia zagrożenia w Europie Środkowo-Wschodniej, z drugiej strony jednak wzmocnił więzi transatlantyckie i odnowił dynamikę współpracy między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi. W czasach zimnej wojny stosunki transatlantyckie opierały się na konfrontacji mocarstw. Po rozpadzie ZSRR zarówno NATO, jak i Unia Europejska szukały możliwości zbliżenia z Rosją. Stawiano na dialog, rozwój gospodarczo-społeczny i współpracę. Wraz z kryzysem ukraińskim, który przybrał na sile w ciągu ostatniego roku, wyczerpała się ta formuła relacji z Rosją. Sojusz Północnoatlantycki koncentruje się obecnie na zobowiązaniach opisanych w art. 5 traktatu waszyngtońskiego, Unia Europejska dokonuje zaś przewartościowania polityki bezpieczeństwa i obrony zdefiniowanej w traktacie lizbońskim i w Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa.

"Unia Europejska i Chińska Republika Ludowa - partnerzy globalnego bezpieczeństwa?"

Krzysztof Miszczak

Włączenie się Chińskiej Republiki Ludowej (ChRL) do globalnego obrotu w strukturach gospodarczych i handlowych współczesnego świata wymusza na tym państwie konieczność nowego zdefiniowania polityki bezpieczeństwa. Aktualne białe księgi dotyczące chińskiej polityki bezpieczeństwa i obrony sytuują własne siły zbrojne jako operacyjny instrument polityki zagranicznej i handlowej, a jednocześnie narzędzie egzekwowania interesów ekonomicznego rozwoju Państwa Środka. Modernizacja sił zbrojnych służy do zaspokojenia ambicji regionalnej i globalnej ekspansji. Rola Chin w systemie międzynarodowym jest jednak w dalszym ciągu ograniczona. Rozwój stosunków gospodarczo-politycznych z innym ważnym podmiotem środowiska międzynarodowego, jakim jest wysoko rozwinięta Unia Europejska, niezagrażająca bezpośrednio interesom Chin, może stać się istotnym elementem działań służących osiągnięciu rangi rzeczywistego mocarstwa o wymiarze ogólnosiwiatowym.

"Polscy przedsiębiorcy w UE. 10 lat doświadczeń wobec wyzwań przyszłości"

Andrzej Arendarski

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej i otwarcie polskiej gospodarki na rynek europejski stworzyło ogromny impuls rozwojowy i przyczyniło się do podniesienia konkurencyjności. Nie oznacza to jednak, że wraz z akcesją gospodarka stała się wolna od zagrożeń. Zbytne skoncentrowanie wymiany handlowej na rynkach unijnych (w szczególności krajach strefy euro) obniża poziom bezpieczeństwa w eksporcie (o tym, czym grozi brak zróżnicowania rynków zbytu, boleśnie przekonują się obecnie polscy eksporterzy owoców do Rosji). Niebezpieczeństwa mogą wiązać się także z koniecznością implementowania uzgodnionych na szczeblu UE polityk. Przykładem może być tutaj polityka klimatyczna, która – realizowana w obecnym kształcie – może przynieść wiele negatywnych skutków dla branży energetycznej i w konsekwencji dla gospodarki i całego społeczeństwa.

"Europejskie zmagania o gaz z łupków. Czy mamy szansę na łupkową rewolucję?"

Bogusław Sonik

Przez ostatnie cztery lata w Europie, w tym w również w Polsce, trwała burzliwa dyskusja na temat wydobycia gazu z łupków. W Parlamencie Europejskim toczyła się rozgrywka o wprowadzenie w Europie zakazu wydobycia gazu niekonwencjonalnego. Jego przeciwnicy obawiają się zagrożeń środowiska oraz spowolnienia rozwoju energetyki odnawialnej. Zwolennicy widzą szansę na niezależnienie się od dostaw zewnętrznych gazu i obniżenie cen gazu. Na szczeblu unijnym nie doszło do zamknięcia dostępu do tego surowca. Pozostawiono państwom członkowskim, na obecnym etapie, prawo do określenia warunków wydobywania surowców energetycznych. Czy Polska ma szansę na łupkową rewolucję? Stwierdzić to będzie można dopiero, gdy rozpoznane zostaną zasoby oraz opłacalność ich eksploatacji. Obecnie w Europie, a przede wszystkim w Polsce, sektor ten jest na etapie realnej oceny możliwości rozwoju.

Wykaz recenzentów

Biogramy autorów

ZOBACZ CAŁY NUMER:

[Kwartalnik "Bezpieczeństwo Narodowe" Nr 32](#)

Redaktor Naczelny

dr Zbigniew Włosowicz

Zastępca Redaktora Naczelnego

Monika Biernat

Konsultacja naukowa

dr Zdzisław Lachowski

Rada Programowa

dr Zbigniew Włosowicz (przewodniczący), Monika Biernat (sekretarz), dr Krzysztof Liedel, Czesław Juźwik, Paweł Pietrzak

Zespół redakcyjny

Monika Biernat (zastępca redaktora naczelnego), Michał Grzelak, Kamil Sobczyk (sekretarz)

Wydawca

Biuro Bezpieczeństwa Narodowego

Artykuły przekazano do druku w grudniu 2014 r. Kopiowanie całości bądź części artykułów możliwe jest tylko za zgodą redakcji. Wszystkie artykuły zamieszczone w kwartalniku wyrażają poglądy autorów.

Numer ISSN 1896-4923

Kwartalnik „Bezpieczeństwo Narodowe” wydawany jest przez Biuro Bezpieczeństwa Narodowego od 2006 r. W 2012 r. otrzymał status czasopisma naukowego, za publikację w którym Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznaje obecnie 6 punktów. Artykuły analityków BBN oraz autorów zewnętrznych poruszają kwestie związane z polityczno-strategicznymi, militarnymi i pozamilitarnymi kwestiami bezpieczeństwa narodowego oraz międzynarodowego.

[ZOBACZ: Poprzednie numery kwartalnika](#)

[Generate PDF](#)

~~[Print](#)~~

[Notify](#)

[Tweetnij](#)